

ЮРИЙ НИКИТИН ВЕДНАЖ ПРИВЕЧЕР

Превод от руски: [Неизвестен], 1974

chitanka.info

Връщах се от работа, без да бързам.

Щом кривнах от магистралата, и веднага се натъкнах на познати момчета. По цялата пресечна улица бяха наредени тези набързо сковани от бракувани дъски, боядисани в отровно зелено питейни будки. Край всяка стоеше отделна групичка, само космополитите бродеха от една към друга.

Жорка ме видя отдалеч и взе още две бири. Халбите бяха нацърбени и надраскани. Взехме малко мезе от Замел, като в замяна му пробутахме бира. Затътрах се по-нататък.

Беше топло, пролетта се разгаряше и хорицата бързаха в шлифери без шапки. От земята се издигаше пара и последната влага се стапяше веднага в топлия въздух.

По тротоара скитаха отпуснати момичета от нашата улица. На слънчице бяха изпъзели пенсионерите и в градинката под надзора на майките си се търкаляше дребосъкът.

Лявата страна на моята улица в крайнината беше разрушена и тук-там вече бяха успели да построят многоетажни сгради. Беше се появил сума ти непознат народ, нещо все пак неприятно. Преди знаех всекиго и мен също ме знаеше всеки на улицата.

По пътя стигнах до още един бюфет, до прозорчето на който дремеше Роман Гнатишин, бивш студент в някакъв ВУЗ, а сега „ШМ“, „швое момче“.

— Щеш ли? — запита той печално.

— Разбира се — отвърнах аз.

Той побутна халбата към мене. Рижите му мустаци вече бяха прогизнали от пяна, по устните му блестяха люспи от риба, а няколко мазни люспици бяха се заплели в мустаците.

— Да беше ги обръснал — посъветвах го аз — и заедно с това да се поподстрижеш.

— Защо? — запита той унило. Намръщи се, удари една глътка, след това погледна мазните си от сельодката ръце и ги изтри в дългите си кичури.

— Е-е — казах аз, — тогава, разбира се.

Допих бирата и се помъкнах по-нататък. На трамвайната спирка ми се набиха в очите две „изтупани“ девойчета. Облечени файнски, с прави гърбове, а очите им светят... На такива само съм подсвирквал подире им или пък съм им подхвърлял по някоя пиперлия приказка.

До градинката срещнах Машка. Хубавица приятелка и облечена най-скъпо, съкровище за кандидатите от нашия завод. При това не вири нос. Още отдалеч ми се заусмихва и започна да ме гледа с добри кравешки очи. Навярно си прави сметката как да ме отучи от пиенето и ме накара в неделя да ходя на пазар с домакинската чанта.

— Привет — казах аз.

— Привет — отвърна Машка. — Да идем ли на кино? Дават италианска комедия, цялата за любов!

— Не ми се ще — казах аз. — Има и по-интересни неща.

— Ху-у-у-баво... Пий си тогава тази гадна бира и ме изпрати.

Ето ти на. Тази с кестенявите очи даже до бюфета не би ме пуснала. И бих станал послушен. И чантата бих носил. В зъби бих я носил!

— Не — казах натъжено, — не искам нито кино, нито бира. Самият аз не знам какво искам.

Тя трепна с мигли и реши, че е разбрала.

— Тогава да идем у нас — каза тя и веднага се изчерви. — Мама отиде у съседите да гледа телевизия. Ще остане там цялата вечер. Ще бъде весело и за нищо няма да бъде нужно да се мисли.

За нищо няма да бъде нужно да се мисли! Аз също не обичам, когато трябва да се мисли за нещо. От умни неща ме боли главата, а от книгите ми се приспива. Но ето че сега изведнъж ми се прииска да си размърдам с пълна сила мозъка.

— Не — казах аз почти виновно. — Извинявай... ще вървя.

Очите ѝ от умоляващи станаха кръгли от удивление. Никога пред никого не съм се извинявал.

Вече близо до къщи ме изпревари една странна двойка. Мъж и жена. Странни ми се сториха очите на жената: направо можеш да нарисуваш икона.

— Не си длъжен — говореше тя с пресеклив глас, — да не си посмял! Това е много опасно при твоето здраве...

Спътникът ѝ мърмореше упорито:

— Лекарите винаги са пробвали на себе си... Длъжен съм...

Те бързо се отдалечаваха. Фигурата ѝ беше екстра, краката дълги.

И изведнъж отново ми се прииска да се напия. Бясно. Дори без бира! И защо тези лавки ги затварят толкова рано? Четох в един

западен роман, че Джон винаги имал под кревата си сандък с уиски. Това не го разбирам. При мен не би могло да има такава нещо.

Напред се чу шум. Приближих се и видях весела сценка. Край входа на построения наскоро институт два червеномуцуности типа притискаха към стената крехко интеллигентче. Същото, което преди малко ме изпревари. Момчетата вече го бяха награбили, а жената се беше впила в ръкава на единия от петлите и се мъчеше да го отдръпне.

— Сега ще те научим как да се блъскаш — дърдореше единият, — сега ще те направим красив...

Приятелката на интеллигента не викаше. Вероятно от гордост.

— Сега ще научиш — изрева вторият — кой тука е господар.

Той беше як отпуснат дръвник. Вторият изглеждаше още по-лошо. Не бях ги виждал преди и сигурно бяха дошли заедно с новите сгради. Нещо много бързо бяха започнали да се смятат за господари на моята улица! Ще се наложи да им се даде урок...

— Каква е работата, момченца? — запитах твърде учтиво.

Не ми отговориха. Бяха заети.

— Не чувам отговор — казах аз съвсем учтиво.

Отново ме игнорираха. Тогава пристъпих напред и шибнах по ноздрите този, който изглеждаше по-хилав. Само копитата му се мярнаха над роговете и той на четири се блъсна в стената и плъсна на плочите.

Интелигентът се отскубна и започна да диша често. И той, и приятелката му ме гледаха с надежда. А здравенякът се обърна към мене. Мутрата му кръвяса като цвекло, а юмруците му побеляха.

— Ти кво? — запита той. — Васко биеш?

Беше як като бик, а рамената му — пази боже. Само че и аз не съм по-зле. А да се бия умеех и такива сланини само с лявата си плъсках.

Направих финт с лявата, измъкнах се от удара му с дясната, гмурнах се под него и го друснах право по очите. Изтръгнах го от този свят за дълго.

Вторият сополанко едва се понадигаше. Краката му — разкрачени като на новородено.

— Взимай си тази сган — казах аз — и да ви няма! В бъдеще на тази улица входът е само с пропуска, и то с моя подпис.

— Много сме ви признателни — каза жената, — това е много великодушно от ваша страна!

Пътникът ѝ се оказа по-досетлив.

— Благодарите се иначе! — каза той доста бодро. — Чашчица! Чист, медицински!

Веднага се вижда, че е човек, макар и интеллигент.

— Впрочем — каза той — да влезем в сградата. Не си струва да се тича през двора с пълна чаша.

Жената вървеше отзад и обясняваше как е станало всичко, макар че и без нея беше ясно.

Влязохме в огромна зала. В нея се оказа, че има повече апаратура, отколкото в нашия главен корпус на цеха за монтаж на турбините. А различните пултове с разноцветни лампички, циферблати и различни математики биха стигнали за десет диспечерски на нашия завод-гигант.

Домакинът ме отведе до един сейф:

— Услуга за услуга. Сега ще доставим спиритус вина...

Той порови в джобовете си, където дрънкаха дребни монети.

— Галя, ключът не е ли у тебе?

Тя вдигна рамена и отвори чантичката си: пудра, червило, парфюм, гребенче и още нещо непознато. Ключа го нямаше.

Той обърна към мене смутеното си лице. Очевидно си мислеше, че започвам да го подозирам в мошеничество. Измъкна ме, видиш ли, от улицата, където аз съм господар, а сега започва да ме будалка.

— Почакайте тук — изведнъж каза той решително. — Ще притичам до съседната катедра. Сейфовете при нас са еднакви, миналата седмица Иван Вартоломеевич използва моя ключ.

Махна на приятелката си с ръка и бързо излезе. Чуваше се как прескача по няколко стъпала.

Погледнах през прозореца. Съседният корпус се намираще на повече от петдесет метра. Докато пристигне...

— Много ли е опасен опитът? — запитах я аз.

Тя не отговори веднага, очевидно си мислеше нещо свое, след това изтърси жадно, сякаш от мене можеше да дойде спасението.

— За него — да! Здравето му е слабо, всяка година лежи в болница!

— Има и по-яки хора — казах аз.

— Научният съвет не му разрешава да проведе опит над човек! А над животни — не дава нищо.

Гледах приготвеното легло и си мислех, че съм боледувал само веднъж през живота си. И то като дете, когато преядох банички.

Тръшнах се на леглото, то изскърца и затихна.

— Карайте! — казах ѝ аз твърдо.

Тя ме гледаше с грамадните си очи и аз четях в тях всичко, за което тя си мислеше в този момент. Разбира се, този е къде по-подходящ. Отговорност? Нека. Затова пък ТОЙ ще оцелее. За него и престъпление може да се извърши, а не само опасен опит.

Тя бързаше, работеше трескаво. Оказа се, че трябва да се прикачат сумати всякакви жички, да се надянат на главата и двете ръце гривни. Нищо, докато онзи дотича дотам и обратно...

След това светът гръмна и се разпръсна в огнена експлозия. Успях само да забележа как бързо-бързо замигаха всички лампички, а стрелките на циферблатите подскочиха и се завъртяха...

В стаята се люлееха две бели петна. Едното се наклони над мене. Напрегнах се и си възвърнах зрението. Това беше жената, Галя. А мъжът ѝ се мяташе из залата, бясно щракаше ръчки, смъкваше шалтери и измъкваше от щекерите оголените жици.

И викаше, ругаеше. Лицето му беше помръкнало. Защо трябва да се вика и да се прави паника? Всичко завърши благополучно, виждаше се по сияещото ѝ лице. Успяхме.

Изправих се. Веднага ми се зави свят, в очите ми потъмня и в страшната тъмнина замигаха звездички.

— Лежете! — извика той ядосано. — Вие трябва да лежите!

Но вече всичко ми беше минало. Бях здрав и усещах това. Съвсем не си струваше да се повтаря, че ме е заплашвала опасност. А тебе не те ли заплашваше? Освен това на моето здраве всички слонове в Африка ще завидят.

Жената притича с чаша със спирт. Този път усилията на човека не бяха отишли на вятъра. Само че напразно.

— Благодаря — казах аз, — но не ми се иска.

Внимателно взех спирта от треперещата ѝ ръка и го поставих на масата. Моята ръка не трепереше.

И двамата ме гледаха ококорено. Нима съм се променил? Едва ли. Във всеки случай поне не външно.

— Да — казах аз. — Разбирам. Но не сега. Необходимо ми е да помисля. Да помисля много за много неща.

Кимнах им и тръгнах към изхода. Те вървяха отзад, устните им шаваха, но аз се вслушвах само в собствените си мисли. Необходимо ми беше да остана насаме със себе си и да помисля. Сега след разцепването на генетичната ми памет имаше за какво да си помисля.

Да, току-що аз бях дружинник на княз Ярослав, след това бях участник в сечта на Куликовското поле. Върху буен кон с оголена сабя се носих срещу войниците от Наполеоновата гвардия... срещу белогвардейците... срещу германски танк... Имаше походи и сражения, буйни пирове и тържествени помени... Но всичко това не беше главното.

— Чувате ли ме?! — се напъваше мъжът.

Кимнах му и веднага забравих за него. Това не беше главното. Преди винаги съм смятал, че и всички мои предци са водили същия начин на живот: от живота са се мъчили да вземат повече, а да дадат по-малко. Но как стоят нещата при тези, които са сложили главата си на дръвника за бунтовни думи, които са отишли на каторга със забележката „политически“? Какво не ми е достигало, когато се отказах от губернаторските си роднини, напуснах университета и започнах да майсторя бомби за убийството на царя? А знаех, че вместо сит и осигурен живот ще завърша на бесилката или в каторга!

— Вижте — казах им на прага. — Голямо благодаря! Утре ще намина и ще ви разкажа всичко. А сега — лека нощ!

Стиснах силно ръцете им и излязох на улицата. Огромният град вече спеше. Вървах бавно. В къщи не ми се искаше да се прибера, а къде да отида — просто не знаех. Впрочем, цялата нощ е пред мене. До сутринта ще измислим къде да идем. И въобще защо живеем на този свят.

Публикувано в списане „Наука и техника“, брой 10/1974 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.